

Hasbruch

Broedvogels in de Boswachterij Hasbruch. Een overzicht op grond van drie recente ('90, '94, '95) inventarisaties, één uit '79 en één uit '69.

Drs. B. Veenstra

Niet verkrijgbaar. De (Duitse) subsidie stond slechts een zeer beperkte oplage toe. Opgenomen in het archief van de Vereniging.

Het Hasbruch staat vaak in de belangstelling van allerhande natuurliefhebbers, botanici, vogelaars, bosbouwers, natuurbeheerders. Dat komt doordat hier restanten te vinden zijn van Europees laaglandoerbos, gelegen in een overigens ook zeer (vogel-)soortenrijke boswachterij van 670 ha, voornamelijk Eiken-Haagbeukenbos. Er bevinden zich enkele eeuwoude eiken, waaronder de oudste, de Fredericke-eiche, van ongeveer 1500 jaar.

Ook Avifauna gaat er regelmatig op excursie. Meerdere malen was de vereniging er een compleet weekend, waarbij overnacht werd in de midden tussen de zware stammen gelegen blokhut. In 1995 waren we er zelfs twee weekenden onder leiding van Bart Veenstra. Daarbij werd in het kader van zijn onderzoek ook gekarteerd door Avifaunisten.

Bart maakte een 137 pagina's tellend rapport, voorafgegaan door achttien pagina's met sa-

menvattingen in twee talen en zwart-wit foto's van verschillende bostypen en individuele bomen. 78 bladzijden zijn gevuld met soortbesprekingen, waarbij vijf verspreidingskaartjes van verschillende onderzoeken.

Net als Barts *Broedvogelinventarisatie Noord-hollands Duinreservaat* (1993) is het een zeer gedegen rapport vol informatie over niet alleen de meest recente stand van zaken op vogelgebied in dit bijzonder fraaie bosgebied tussen Oldenburg en Bremen - inventarisaties uit 1994 en 1995 - maar ook vinden we per soort verspreidingskaartjes van eerdere inventarisaties: uit 1969 (oerbos-gedeelte en beekbegeleidend bos; 20 ha), uit 1979 en 1990 (een groter centraal deel van 170 ha). Het onderzoek van 1995 was een herhaling van dat van 1969, dat van 1990 herhaalde 1979.

Resultaten

Van de tot nu toe 78 in het Hasbruch gevonden broedvogels broeden er ongeveer 60 jaarlijks. Soorten van open en halfopen gebieden zijn schaars en worden aangetroffen langs de randen of bij kapvlaktes. Voor enkele soorten vormt het gebied een bolwerk: de Middelste Bonte Specht en de Taigaboomkruiper. De aanwezigheid van oude tot zeer oude bomen (met name eiken en haagbeuken) veroorzaakt hoge dichtheden van soorten als Bosuil, Kleine en Middelste Bonte Specht, Roodborst, Winterkoning, Merel, Zanglijster, Grauwe en Bonte Vliegenvanger, Glanskop, Vink, Appelvink en Goudvink.

Toegenomen zijn Houtsnip, Grijskopspecht, Middelste Bonte Specht, Merel en Zwartkop.

Afgenomen zijn Holenduif, Boompieper, Gekraagde Roodstaart, Heggemus, Tuinfluiter, Fitis, Vuurgoudhaan, Bonte Vliegenvanger en Spreeuw.

In het rapport wordt een vergelijking gepresenteerd van dichtheden van soorten en groepen soorten in verschillende bostypen. Hieruit blijkt dat de rijkdom van de oerbosrestanten - duidelijk voelbaar bij een vroeg ochtendbezoek in april of mei (zie *De Grauwe Gors* 22: 2 en 3) - wordt gevormd door een combinatie van een hoge dichtheid van op stammen fouragerende soorten en holenbroeders en een vrij hoge dichtheid van struik- en kroonbroeders.

Beheer

Er wordt ruimschoots rekening gehouden met de grote natuurwaarden van het bos. Een probleem in het Hasbruch vormt de grote recreatiedruk. Velen herinneren zich ongetwijfeld de potsierlijk uitgedoste Duitsers, in vol ornaat deelnemend aan een "Volks-wandertag" (een poging tot omleiding van de route door enkele Avifaunisten mocht niet baten!). Bart beveelt een reorganisatie van de openstelling en de paden aan.

Een broedvogelrapport met zeer veel informatie voor wie gegrepen is door de rijkdom van oude bossen.

Tot slot een bloemlezing uit de Duitse nomenclatuur: Kernbeisser, Sommergoldhänchen, Wintergoldhänchen, Zilpzalp, Mönchsgrasmücke, Fichtenkreuzschnabel, Star.

Wim Woudman